

Περίληψη

ΙΚΑ- Σύνταξη λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα. Προϋποθέσεις λήψης
Ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δικαιούται ασφαλιστικής παροχής λόγω αναπηρίας από ατύχημα όχι μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η βλάβη από το ατύχημα επέφερε αυτή καθ' εαυτή την αναπηρία του σε ποσοστό που να δικαιολογεί την χορήγηση της παροχής, αλλά και όταν η λόγω του ατυχήματος βλάβη επέφερε το αυτό αποτέλεσμα, λόγω της προηγούμενης γενικότερης κατάστασης της υγείας του ασφαλισμένου, από την οποία αυτός δεν εκωλύετο στην εργασία του μέχρι του ατυχήματος.

Εισηγητής: ο πάρεδρος κ. Α. Καλογερόπουλος
Δικηγόροι: οι κ.κ. Βασ. Μαρής και Νικ. Χούσος

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 1β και 2 του αν.ν. 1846/1951, όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 5 παρ. 1 του ν.δ. 4104/ 1960 (147 Α) και 6 παρ. 1 του ν. 4476/1965 (103 Α') αντιστοίχως, ο ασφαλισμένος δικαιούται, υπό ορισμένες χρονικές προϋποθέσεις, συντάξεως πλήρους ή μερικής αναπηρίας ή επίδομα αναπροσαρμογής, εάν λόγω παθήσεως ή βλάβης ή εξασθενήσεως σωματικής ή πνευματικής, εξάμηνης τουλάχιστον κατ' ιατρική πρόβλεψη διαρκείας, δεν μπορεί να κερδίζει με εργασία που να ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, τις δεξιότητες, τη μόρφωση και τη συνήθη επαγγελματική του απασχόληση, περισσότερα από τα ποσοστά που ορίζονται στην ίδια διάταξη και τα οποία συνήθως κερδίζει υγιής μισθωτός της ίδιας μορφώσεως στην ίδια περιφέρεια και επαγγελματική κατηγορία. Περαιτέρω, κατά το αυτό άρθρο 28 παρ. 2 του αν.ν. 1846/1951 σε συνδυασμό με το άρθρο 34 παρ. 1 του νόμου αυτού, ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δικαιούται συντάξεως λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα άνευ ανάγκης συνδρομής χρονικών προϋποθέσεων, εάν κατά την σχετική με το ζήτημα αυτό κρίση των υγειονομικών οργάνων του Ιδρύματος υπέστη βλάβη της υγείας του, συνεπεία βίαιου συμβάντος, επελθόντος κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή με αφορμή αυτήν, η οποία βλάβη να είχε ως συνέπεια, εν όψει των κριτηρίων του νόμου, βιοποριστική ανικανότητα του ασφαλισμένου σε ποσοστά που να δικαιολογεί την παροχή. Κατά την έννοια δε των αυτών διατάξεων, ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δικαιούται ασφαλιστικής παροχής λόγω αναπηρίας από ατύχημα όχι μόνον στην περίπτωση κατά την οποία η βλάβη από το ατύχημα επέφερε αυτή καθ' εαυτή την αναπηρία του σε ποσοστό που να δικαιολογεί την χορήγηση της παροχής, αλλά και όταν η λόγω του ατυχήματος βλάβη επέφερε το αυτό αποτέλεσμα, λόγω της προηγούμενης γενικότερης καταστάσεως της υγείας του ασφαλισμένου, από την οποία αυτός δεν εκωλύετο στην εργασία του μέχρι του ατυχήματος. Εξάλλου οι υγειονομικές επιτροπές του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι αρμόδιες για την από ιατρικής απόψεως διαπίστωση της φύσεως, των αιτίων, της εκτάσεως και της διάρκειας της σωματικής και πνευματικής παθήσεως ή βλάβης του ασφαλισμένου, οι δε γνωματεύσεις αυτών, είναι, ως προς τα ανήκοντα στην αρμοδιότητα τους τεχνικής φύσεως θέματα, δεσμευτικές για τα αρμόδια προς απονομή της σχετικής παροχής ασφαλιστικά όργανα και περαιτέρω για τα διοικητικά δικαστήρια, κατά τις διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1, 14 παρ. 7, 27 και επομ. του Κανονισμού ασφαλιστικής αρμοδιότητας του ΙΚΑ (ΑΥΕ 57440/1938 Β) (ΣΕ 3085/1989, 1768/ 1993, 285/1994, 1272/1995).

Στην υπό κρίση περίπτωση από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, σε συνδυασμό προς την πρωτόδικο, προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο αναιρεσείων γεννηθείς το έτος 1935. πραγματοποίησε στην ασφάλιση του ΙΚΑ 235 ημέρες εργασίας κατά τα έτη 1970, 1971 ως εργάτης βιομηχανίας. Προ της υπαγωγής του στην ασφάλιση του αναιρεσιβλήτου Ιδρύματος και από του έτους 1967 ο αναιρεσείων έπασχε από χρόνια μετατραυματική οστεομυελίτιδα δεξιάς πτέρνας που είχε προέλθει από παλαιό κάταγμα. Στις 3.1.1972 ο αναιρεσείων, εργαζόμενος στην επιχείρηση (Β.) ΕΠΕ «υπέστη ατύχημα και συγκεκριμένα πάτησε καρφί το οποίο εισήλθε στη δεξιά του πτέρνα. Το ατύχημα αυτό με την υπ' αριθμ. 1424/82/5.4.1974 απόφαση της Δευτεροβάθμιας Ασφαλιστικής Επιτροπής Εφέσεων του ΙΚΑ, η οποία εξεδόθη

σε συμμόρφωση προς την υπ' αριθμ. 3293/1973 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, χαρακτηρίστηκε ως εργατικό. Κατόπιν αυτού, ο αναιρεσείων έλαβε βάσει των εκάστοτε γνωματεύσεων των αρμοδίων υγειονομικών επιτροπών επίδομα αναπροσαρμογής από 1.7.1972 έως 11.4.1973 και σύνταξη πλήρους αναπηρίας από 12.4.1973 έως 31.7.1983. Στη συνέχεια, διεκόπη η συνταξιοδότηση του για το χρονικό διάστημα από 1.8.1983 έως 30.7.1980 ενόψει γνωματεύσεων των Υγειονομικών Επιτροπών του ΙΚΑ κατά τις οποίες η κατάσταση της υγείας του δεν οφείλετο στο εργατικό του ατύχημα. Με την υπ' αριθμ. 46666/7.10.1986 αίτηση του ο αναιρεσείων ζήτησε στην επαναχορήγηση συντάξεως λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα, για το χρονικό διάστημα από 30.7.1986 έως 31.10.1988, επικαλούμενος επιδείνωση της καταστάσεως της υγείας του. Οι Υγειονομικές Επιτροπές στις οποίες παρατέμφθηκε για εξέταση αποφάνθηκαν (υπ' αριθμ. 588/1986 γνωμάτευση της Πρωτοβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής και υπ' αριθμ. 507/1986 γνωμάτευση της Δευτεροβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής) ότι το ποσοστό της ανατομοφυσιολογικής του βλάβης ανήρχετο σε 67%, από το οποίο 0% οφείλετο στο εργατικό ατύχημα της 3.1.1972. Ενόψει αυτού, ο Διευθυντής του Υποκαταστήματος ΙΚΑ Πειραιώς με την υπ' αριθμ. 14148/30.12.1986 απόφαση του απέρριψε την ανωτέρω αίτηση του ελλείπει χρονικών προϋποθέσεων, αφού η επιδείνωση της καταστάσεως της υγείας του οφείλετο σε κοινή νόσο και όχι στο εργατικό ατύχημα. Η απόφαση αυτή του Διευθυντού επικυρώθηκε και από την Τοπική Διοικητική Επιτροπή του ιδίου Υποκαταστήματος με την υπ' αριθμ. Β/413/38/7.4.1987 απόφαση της. Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιώς ενώπιον του οποίου προσέφυγε ο αναιρεσείων κατά της ανωτέρω αποφάσεως της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής με την υπ' αριθμ. 99/1990 απόφαση του έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την απόφαση της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής με το αιτιολογικό ότι οι ανωτέρω γνωματεύσεις της Πρωτοβαθμίου και Δευτεροβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής στις οποίες η απόφαση αυτή είχε στηριχθεί ήταν πλημμελώς αιτιολογημένες, στη συνέχεια δε ανέπεμψε την υπόθεση στο αναιρεσίβλητο Ίδρυμα προκειμένου οι αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές, μετά από σχετική εξέταση του αναιρεσείοντος, να γνωματεύσουν αιτιολογημένα αν κατά το χρονικό διάστημα από 30.7.1986 έως 6.10.1986 είχε επέλθει επιδείνωση της καταστάσεως της υγείας του οφειλομένη στο εργατικό ατύχημα της 3.1.1972 και σε περίπτωση που κατά το χρονικό αυτό διάστημα η κατά το διάστημα από 7.10.1986 έως 31.10.1988 διαπιστωνόταν επιδείνωση οφειλομένη σε κοινή νόσο να εβεβαιούτο ότι τα συμπτώματα από το ατύχημα είχαν εκλείψει η είχαν βελτιωθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην απέμενε κάποιο κατάλοιπο από αυτά, Σε εκτέλεση της αποφάσεως αυτής ο αναιρεσείων παρεπέμφθη ενώπιον της Πρωτοβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής, η οποία με τις 727α/1990, 727β/1990 και 727γ/1990 γνωματεύσεις της διεπίστωσε τα εξής: α) Άτονο έλκος καταλάμβαναν την οπισθίαν επιφάνειαν της πτέρνης ως και της αχίλλειου περιοχής δεξιά ως και πολλαπλές ουλές ένθεν και ένθεν των σφυρών εναρμονιζόμενες με τις πολλαπλές επεμβάσεις που υπέστη ο ασθενής διαδοχικά από το 1963 και εντεύθεν. Οίδημα, δυσκαμψία και παραμόρφωση της περιοχής της ποδοκνημικής. Β) ότι «Κατά την σημερινήν εξέτασιν δεν διεπιστώθη ύποπτος εξαλλαγείσα περιοχή στο σημείον του άτονου έλκους και εκ του βιβλ. ασθενείας του ως και εξ ομολογίας του δεν φαίνεται να προέβη εις ειδικήν εξέτασιν η θεραπείαν δια την αναφερόμενην ύποπτον δερματικήν εξαλλαγήν του άτονου έλκους στις αποφάσεις 580/1986 ΑΥΕ και 507/1986 ΒΥΕ του Υποκ/τος μας». Γ) ότι: «δεν υπάρχει στοιχείο επιδείνωσης και μάλιστα με ύποπτον εξαλλαγήν του άτονου έλκους, διότι εάν υφίστατο τοιούτον θέμα το 1986, σήμερον θα ήτο πολύ εντονότερον, ενώ εξάλλου το στοιχείον του άτονου έλκους ως φαίνεται εκ των στοιχείων του φακέλου τουλάχιστον από την 6.3.1972 περιγράφεται ως διαπιστούται και κατά την σημερινήν εξέτασιν του εν λόγω ασφαλισμένου». Δ) ότι: «Δεν υπάρχουν στοιχεία επιδεινώσεως ή βελτιώσεως δια τα χρονικά διαστήματα από 30.7.1986 έως 6.10.1986 και από 7.10.1986 έως 31.10.1988, αλλά από τη μελέτη και τα στοιχεία που προκύπτουν εκ του φακέλου, σύμφωνα με τα οποία η τότε αρμόδια Επιτροπή ηύξησε τα ποσοστά αναπηρίας του, συμπεραίνεται ότι σύμφωνα με τη γνώμη της τότε Επιτροπής υπήρξε επιδείνωση οφειλομένη σε κοινή νόσο και εκ του ατυχήματος της 3.1.1972 δεν υπάρχουν κατάλοιπα, ήτοι εκ του ατυχήματος ουδέν ποσοστόν αναπηρίας υφίσταται (δηλ. από το ατύχημα της 3.1.1972 ποσοστό μηδέν)». Ενόψει των γνωματεύσεων αυτών ο Διευθυντής του Υποκαταστήματος ΙΚΑ Πειραιώς με την υπ' αριθμ. 6292/26.6.1990 απόφαση του απέρριψε το αίτημα του

αναιρεσιόντος περί χορηγήσεως σε αυτόν συντάξεως αναπηρίας από εργατικό ατύχημα με την αιτιολογία ότι δεν υφίστατο ποσοστό αναπηρίας οφειλόμενο στο εργατικό ατύχημα, δεν επληρούντο δε οι απαιτούμενες χρονικές προϋποθέσεις για την χορήγηση σε αυτόν συντάξεως λόγω αναπηρίας από κοινή νόσο. Αντιθέτως, η Τοπική Διοικητική Επιτροπή του ανωτέρω Υποκαταστήματος με την υπ' αριθμ. 598/11.10.1991 απόφαση της χορήγησε στον αναιρεσιόντα σύνταξη αναπηρίας λόγω εργατικού ατυχήματος για το χρονικό διάστημα από 30.7.1986 έως 31.10.1988.

Το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιώς ενώπιον του οποίου προσέφυγε το αναιρεσίβλητο Ίδρυμα αφού έλαβε υπόψη του ότι: α) όπως προέκυπτε από τις ανωτέρω γνωματεύσεις της Πρωτοβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής, οι οποίες ήσαν πλήρως αιτιολογημένες και για το λόγο αυτό δεσμευτικές για το δικαστήριο, το ποσοστό της ανατομοφυσιολογικής βλάβης του αναιρεσιόντος κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα (30.7.1986 έως 31.10.1988) οφείλετο αποκλειστικώς και μόνον σε κοινή νόσο, η δε βλάβη της υγείας του που είχε προκληθεί από το εργατικό ατύχημα της 3.1.1972 είχε ήδη βελτιωθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην υπάρχουν πια καθόλου κατάλοιπα από το ατύχημα αυτό, με συνέπεια, παρά το μεγάλο ποσοστό της αναπηρίας του (67%), αυτός να μην εδικαιούτο συντάξεως λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα και β) ότι δεν επληρούντο οι χρονικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση συντάξεως από κοινή νόσο, έκρινε ότι ο αναιρεσιών δεν εδικαιούτο κατά το ένδικο χρονικό διάστημα συντάξεως λόγω αναπηρίας. Η απόφαση αυτή επεκυρώθη και από το δίκασαν Διοικητικό Εφετείο με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση του το οποίο απέρριψε έφεση του αναιρεσιόντος κατά της πρωτοδίκου αποφάσεως. Η κρίση όμως αυτή του δικάσαντος δικαστηρίου αιτιολογείται πλημμελώς. Και τούτο διότι το Διοικητικό Εφετείο στηρίζει την κρίση του στις ανωτέρω γνωματεύσεις της Πρωτοβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής του έτους 1990, οι οποίες δεν αιτιολογούνται προσηκόντως εφόσον, αν και προκλήθηκαν προς αιτιολόγηση των κριθεισών ως μη δεόντως αιτιολογημένων γνωματεύσεων του έτους 1986 και δη ως προς το κατά τα ανωτέρω ζήτημα της τύχης της εκ του εργατικού ατυχήματος διαπιστωθείσης στο παρελθόν αναπηρίας του αιτούντος, ένεκα της οποίας είχε τύχει και παροχών, δεν διαλαμβάνουν πράγματι ιδίαν των επιληφθέντων υγειονομικών οργάνων κρίση, ως επεβάλλετο, επί του ανακύπτοντος ζητήματος, τα οποία περιορίζονται μόνο στην διαβεβαίωση ότι για το επίμαχο χρονικό διάστημα δεν διαπιστώθηκε επιδείνωση ούτε και βελτίωση της υγείας του αιτούντος και στη συμπερασματική, δι' αναφοράς στις γνωματεύσεις του 1986, κρίση ότι, αφού εκείνα τα υγειονομικά όργανα δέχθηκαν επιδείνωση και αύξησαν το ποσοστό αναπηρίας η δ' επιδείνωση κατά τη γνώμη των οφείλετο στην κοινή νόσο, ουδέν ποσοστόν αναπηρίας υπάρχει από το εργατικό ατύχημα του έτους 1972. Δεν ήσαν, συνεπώς, προσηκόντως αιτιολογημένες οι γνωματεύσεις των υγειονομικών οργάνων επί των οποίων στηρίχθηκε η ασφαλιστική κρίση για το επίμαχο χρονικό διάστημα και τις οποίες υιοθέτησε η προσβαλλόμενη απόφαση. Για τον λόγο επομένως αυτό, εμμέσως προβαλλόμενο με το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως, πρέπει η αίτηση αυτή να γίνει δεκτή, παρελκούσης της ερεύνης των λοιπών λόγων αναιρέσεως και να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση, η δε υπόθεση, η οποία χρήζει διευκρινίσεως ως προς το πραγματικό, να παραπεμφθεί στο ίδιο δικαστήριο για νέα κρίση.